

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет інформатики та обчислювальної техніки
Кафедра інформаційних систем та технологій

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА №6

з дисципліни «Технології розроблення програмного забезпечення»
Тема: «Патерни проектування. FTP-server»

Виконав:

студент групи IA-34
Сухоручкін Гліб

Перевірив:

Асистент кафедри ICT
Мягкий М.Ю.

Зміст:

1. Вступ
2. Теоретичні відомості
3. Хід роботи
4. Діаграма класів
5. Вихідний код
6. Відповіді на питання до лабораторної роботи
7. Висновки

Вступ

Метою цієї роботи є вивчити структуру шаблонів «Abstract Factory», «Factory Method», «Memento», «Observer», «Decorator» та навчитися застосовувати їх в реалізації програмної системи.

Проектованою системою цієї лабораторної роботи є FTP-server (використовуючи state, builder, memento, template method, visitor, client-server).

FTP-сервер повинен вміти коректно обробляти і відправляти відповіді по протоколу FTP, з можливістю створення користувачів (з паролями) і доступних їм папок, розподілу прав за стандартною схемою (rwe), ведення статистики з'єднань, обмеження максимальної кількості підключень і максимальної швидкості поширення глобально і окремо для кожного облікового запису.

Теоретичні відомості

Шаблон «Memento»

Призначення: Шаблон використовується для збереження і відновлення стану об'єктів без порушення інкапсуляції. Об'єкт «Memento» служить виключно для збереження змін над початковим об'єктом (Originator). Лише початковий об'єкт має можливість зберігати і отримувати стан об'єкту «Memento» для власних цілей, цей об'єкт є «порожнім» для кого-небудь ще. Об'єкт «Caretaker» використовується для передачі і зберігання мементо об'єктів в системі.

Таким чином вдається досягти наступних цілей:

- зберігання стану повністю відділяється від початкових об'єктів, що полегшує їх реалізацію;
- передача об'єктів «Memento» лягає на плечі Caretaker об'єктів, що дозволяє гнучкіше управляти станами об'єктів і спростити дизайн класів початкових об'єктів;
- збереження і відновлення стану реалізовані у вигляді двох простих методів і є закритими для кого-небудь ще окрім початкових об'єктів, таким чином не порушуючи інкапсуляцію.

Шаблон «Мементо» дуже зручно використати разом з шаблоном «Команда» для реалізації «скасовних» дій – дані про дію зберігаються в мементо, а команда має можливість вважати і відновити початкове положення відповідних об'єктів.

Переваги та недоліки:

- + Не порушує інкапсуляцію вихідного об'єкта.
- + Спрошує структуру вихідного об'єкта. Не потрібно зберігати історію версій свого стану.
- Вимагає багато пам'яті, якщо клієнти дуже часто створюють знімки.
- Може спричинити додаткові витрати пам'яті, якщо об'єкти, що зберігають історію, не звільняють ресурси, зайняті застарілими знімками.

Хід роботи

Діаграма класів

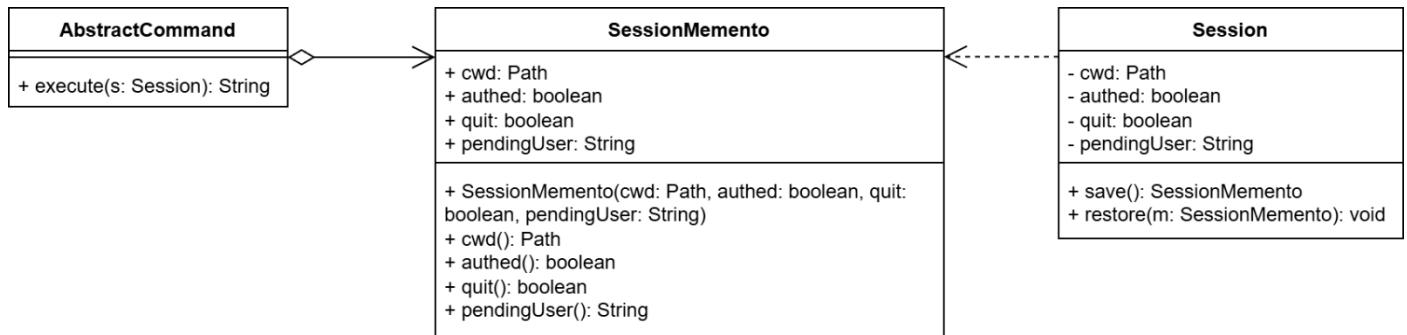

Рис 1. Патерн «Memento» у FTP-сервері.

Пояснення діаграми класів

Session – originator: зберігає внутрішній стан сесії (`cwd`, `authed`, `quit`, `pendingUser`) і сам уміє робити «знімок» (`save()`) та відновлення (`restore(m)`). Інкапсуляція не порушується – лише **Session** знає, що саме слід зберігати/відновлювати.

SessionMemento – memento: незмінний «знімок» стану сесії з полями `cwd`, `authed`, `quit`, `pendingUser`; має конструктор і гетери. Не містить логіки – лише дані для відновлення.

AbstractCommand – caretaker: керує життєвим циклом знімка під час `execute(s)`: робить `save()` перед діями, викликає виконання, а у разі помилки – `restore(m)` і повертає помилкову FTP-відповідь. Не заглядає всередину **SessionMemento**, лише зберігає та передає його назад у **Session**.

Зв’язки на діаграмі: стрілка від **AbstractCommand** до **SessionMemento** показує, що команда використовує знімок під час виконання; пунктир від **SessionMemento** до **Session** – відновлення стану.

Вихідний код

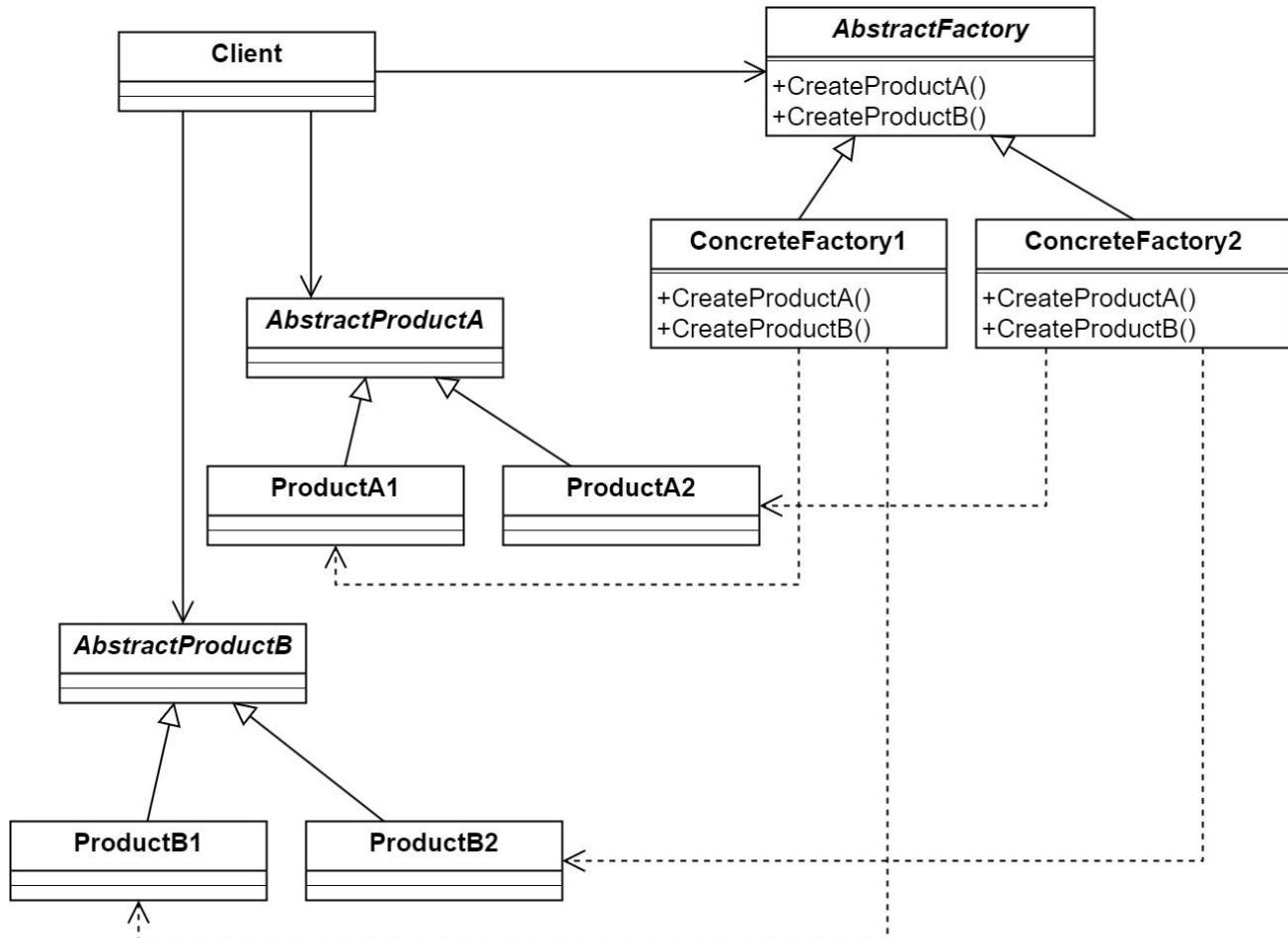
<https://github.com/GlebTiKsTRPZ/lab6>

Відповіді на питання до лабораторної роботи

1. Яке призначення шаблону «Абстрактна фабрика»?

Створює сімейства узгоджених об'єктів без вказівки їхніх конкретних класів (є спільний інтерфейс фабрики та реалізації під різні сімейства продуктів).

2. Нарисуйте структуру шаблону «Абстрактна фабрика».

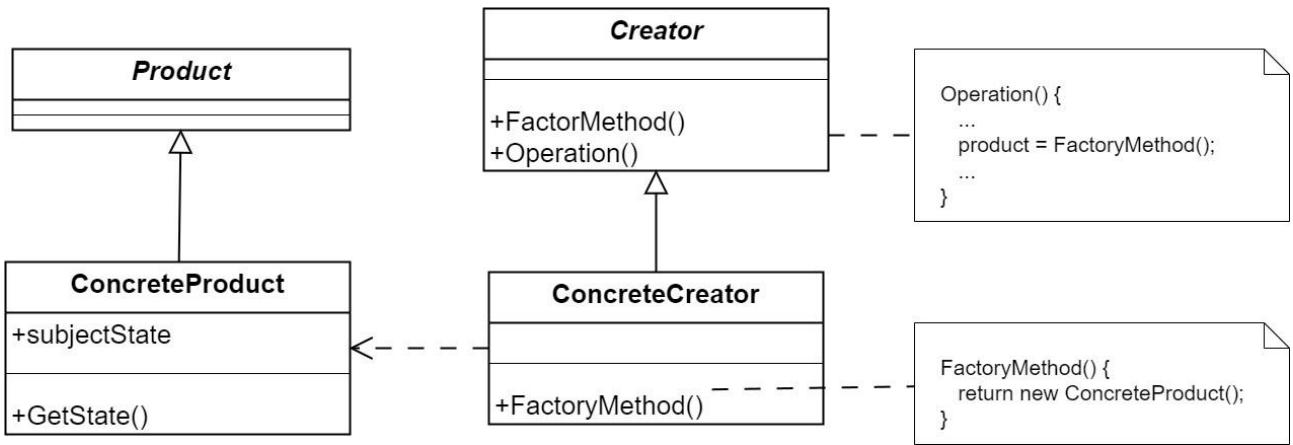
3. Які класи входять в шаблон «Абстрактна фабрика», та яка між ними взаємодія?

Типові учасники: **AbstractFactory** (оголошує методи створення продуктів), **ConcreteFactoryX/Y** (створюють конкретні продукти певного стилю/сімейства), **AbstractProductA/B** (спільні інтерфейси продуктів), **ConcreteProductAX/BX** (конкретні реалізації), **Client** (працює лише з абстракціями; отримує від фабрики узгоджені продукти). Кліент отримує фабрику й через її методи створює продукти одного сімейства; взаємозамінність стилів досягається підміною конкретної фабрики.

4. Яке призначення шаблону «Фабричний метод»?

Визначає інтерфейс створення об'єктів певного базового типу, дозволяючи підставляти підтипи (інакше кажучи, “віртуальний конструктор”).

5. Нарисуйте структуру шаблону «Фабричний метод».

6. Які класи входять в шаблон «Фабричний метод», та яка між ними взаємодія?

Creator (абстрактний) оголошує фабричний метод `createProduct()`; ConcreteCreator перевизначають його і повертають `ConcreteProduct`, що реалізують `Product` (абстрактний інтерфейс). Клієнт працює з `Product`, тоді як вибір конкретного класу інкапсульовано у `ConcreteCreator`.

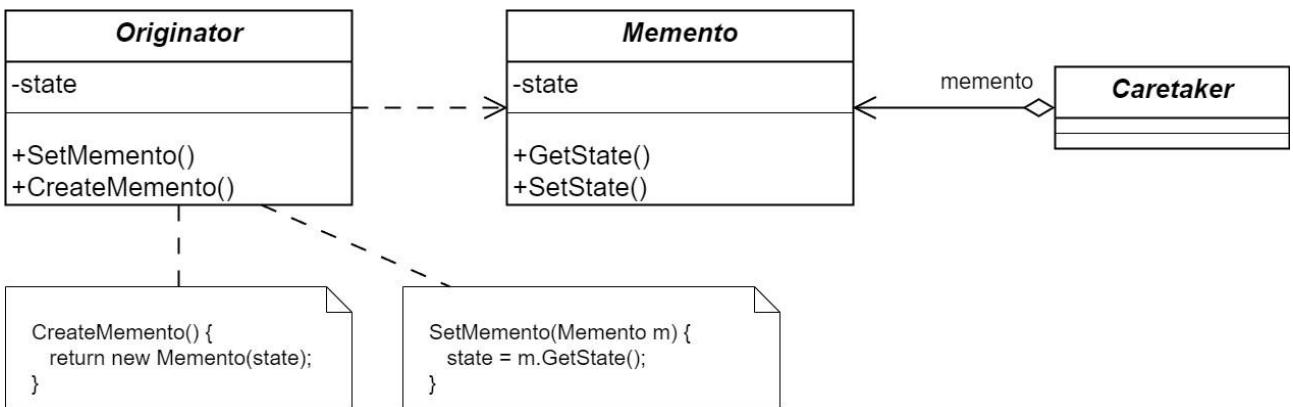
7. Чим відрізняється шаблон «Абстрактна фабрика» від «Фабричний метод»?

- Абстрактна фабрика створює сімейства узгоджених продуктів; Фабричний метод створює один продукт певного типу.
- Абстрактна фабрика зазвичай поєднує багато фабричних методів у одному інтерфейсі фабрики; Фабричний метод робить акцент на наслідуванні творця й перевизначені одного методу.
- Абстрактна фабрика легко додає нові сімейства (нові фабрики), але важко додавати нові типи продуктів; Фабричний метод полегшує додавання нових продуктів через нові підкласи творця, але не забезпечує узгодженість “родин” продуктів.

8. Яке призначення шаблону «Знімок»?

Зберігання й відновлення стану об'єкта без порушення інкапсуляції.

9. Нарисуйте структуру шаблону «Знімок».

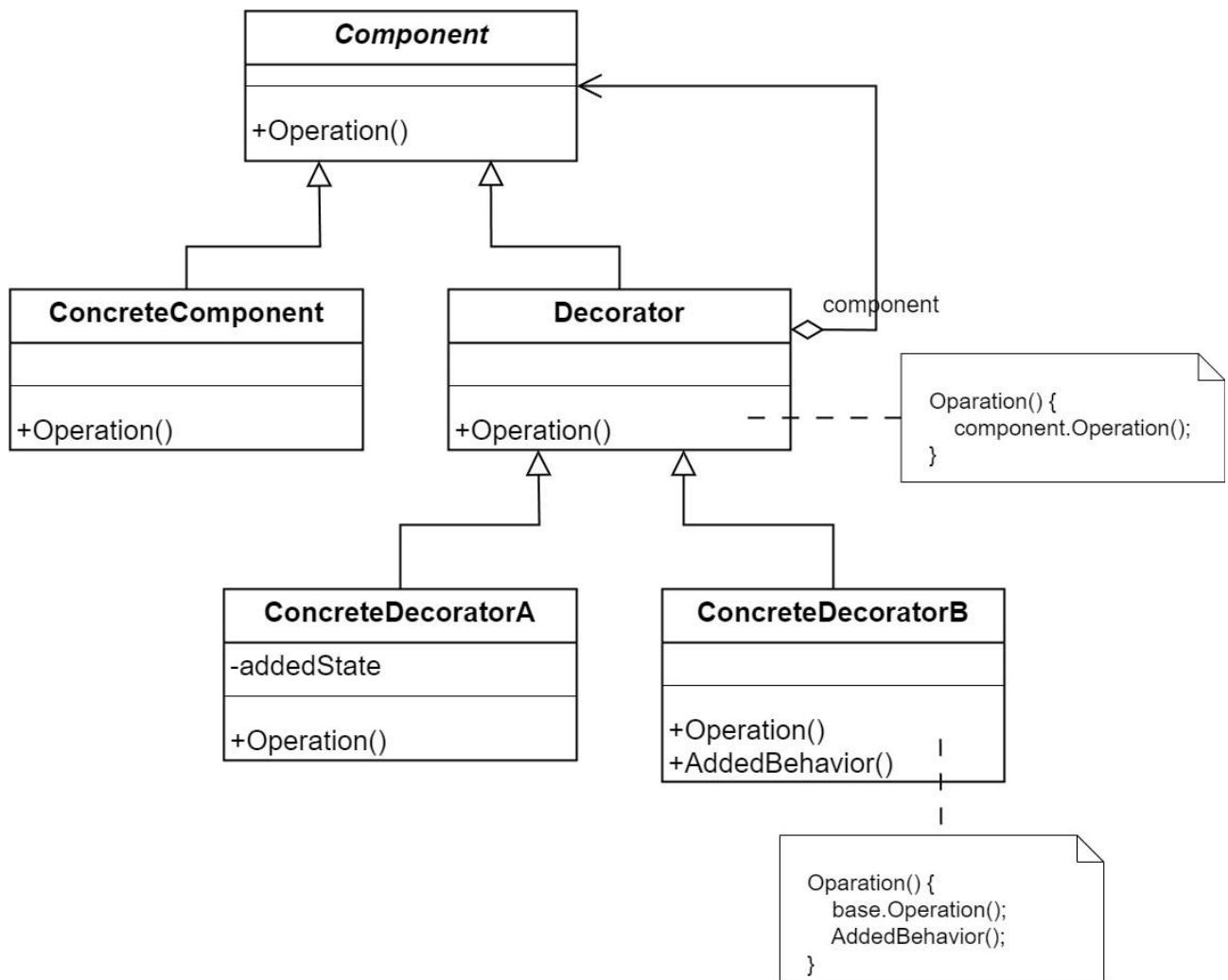
10. Які класи входять в шаблон «Знімок», та яка між ними взаємодія?

`Originator` створює знімки свого стану та відновлює його з `Memento`; `Memento` інкапсулює стан і недоступний зовнішньо; `Caretaker` зберігає/передає знімки, не читаючи їх вміст.

11. Яке призначення шаблону «Декоратор»?

Динамічно додає обов'язки (поведінку) окремим об'єктам під час виконання, "обгортаючи" початковий об'єкт зі збереженням його функцій; гнучкіший за спадкування.

12. Нарисуйте структуру шаблону «Декоратор».

13. Які класи входять в шаблон «Декоратор», та яка між ними взаємодія?

Component (інтерфейс), ConcreteComponent (базовий об'єкт), Decorator (базовий обгортчик, містить посилання на Component і делегує виклики), ConcreteDecoratorA/B (додають поведінку до делегування). Декоратори можна накладати шарами, комбінуючи ефекти.

14. Які є обмеження використання шаблону «декоратор»

Багато дрібних класів; складно конфігурувати об'єкти, загорнуті в кілька обгорток одночасно.

Висновок

У цій лабораторній роботі вивчено й застосовано шаблон «Memento» у контексті FTP-сервера: Session (Originator) створює/відновлює SessionMemento, а AbstractCommand виконує роль Caretaker для безпечної виконання та можливого відкомуту дій.